

Kosterní pozůstatky v oblasti
římských táborů
a jejich interpretace

Denisa Hudčková

438 592

Obsah

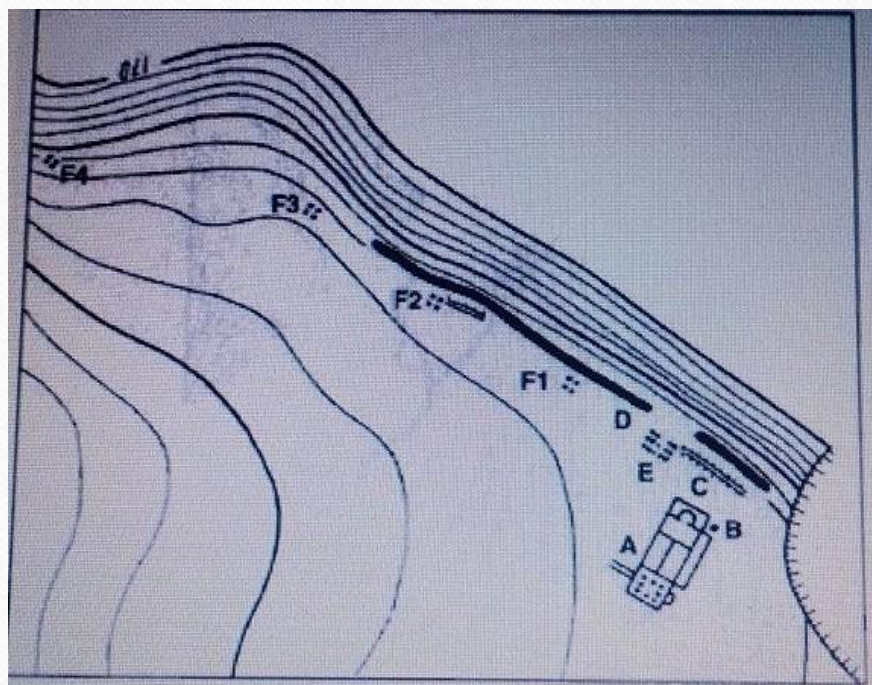
- Úvod
- Lokalita Mušov: Mušov Neurissen IV
 - Mušov Neurissen II
 - Nálezy z předpecních jam
 - Interpretace nálezových situací
- Lokalita Hulín-Pravčice: Pohřeb novorozeněte
 - Ostatní osteologické materiály
 - Interpretace nálezových situací
- Použitá literatura

Úvod

- Nálezy kosterních pozůstatků z římských táborů jsou velmi ojedinělé.
- Nálezy v příkopech krátkodobých táborů se objevují většinou jen při rozsáhlejších plošných výzkumech, jako jsou např. Hulín- Pravčice nebo Olomouc- Neředín.
- V blízkosti příkopů římských táborů byly pravděpodobně často rozmístěny pomocné spojenecké jednotky Germánů, proto je těžké určit, zda jsou nálezy germánského původu, nebo patřili místní populaci žijící v táborech.

Mušov- Neurissen IV

- Archeologická situace, při které byla do otevřeného příkopu vojenského tábora naházena těla mrtvých koní a tažných zvířat římské vojenské jednotky spolu s ostatky lidí.
- V příkopu ležely pozůstatky 33 osob (5 dětí, 20 žen, 7 mužů, 1 neurčena) a kosti zvířat.
- Na skeletech byly rozpoznány stopy sečných, bodných a řezných ran.
- Tato událost je datována do širšího časového úseku od konce 2. do 1. pol. 3. stol. n. l.
- Tento nález je interpretován jako doklad mimořádné oběti, spíše než důsledek válčení.

Obr. 3. Mušov-Neuriessen. Plocha údajného augustovského tábora. A – budova s apsidou, B – studna; C – val; D – příkop; E – brána; F – věže.

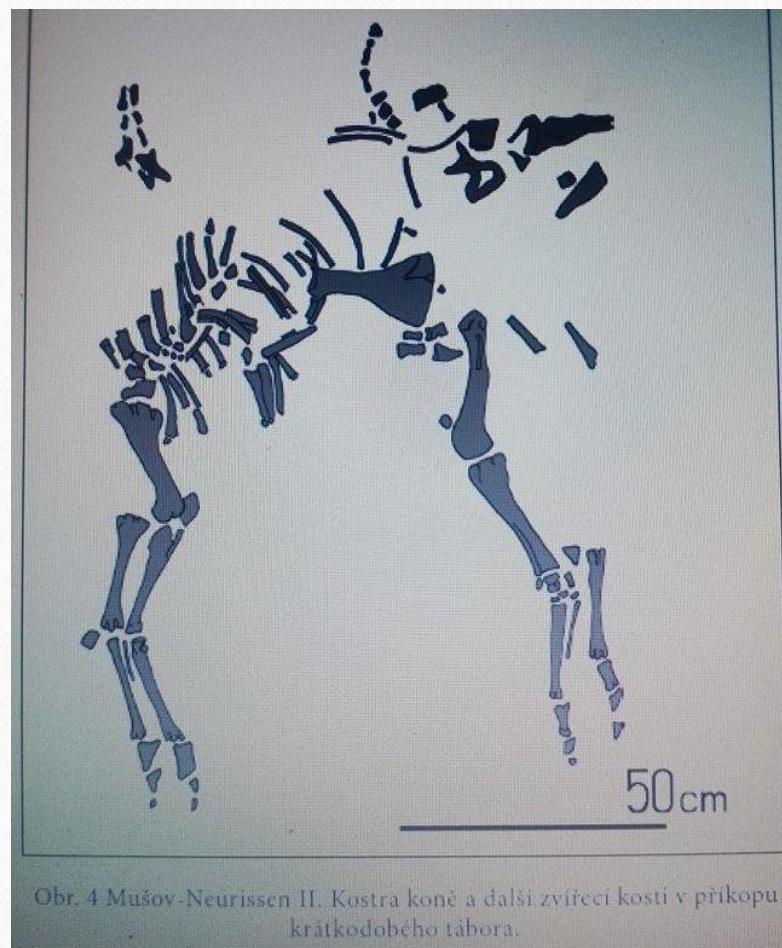

Mušov- Neurissen II

- Objeveny četné zvířecí kosti- blíže neurčená zvířecí lebka (bovid?) se nalézala v relativně hluboké pozici asi 44 cm nad dnem příkopu.
- Zvířecí lopatka, část páteře a žeber, zjevně v anatomickém uspořádání.
- Menší zlomky kostí , téměř úplná kostra koně, který byl ale bez hlavy.

Pece a výplně předpecních jam

- Ve výplni předpecních jam pecí č. 801, 802 se podařilo při předběžné zoologické analýze doložit souvislé distální části končetin a dále fragmenty dlouhých kostí, ojediněle se vyskytly i kosti lebek.
- Identifikován byl 1 kůň, nejméně 3 jedinci tura domácího a dvě přední končetiny náležící oslu.
- Pec 931 téměř úplný skelet osla, 3 koně, tur domácí, ovce, kozy
- Pec 831 kosti tura

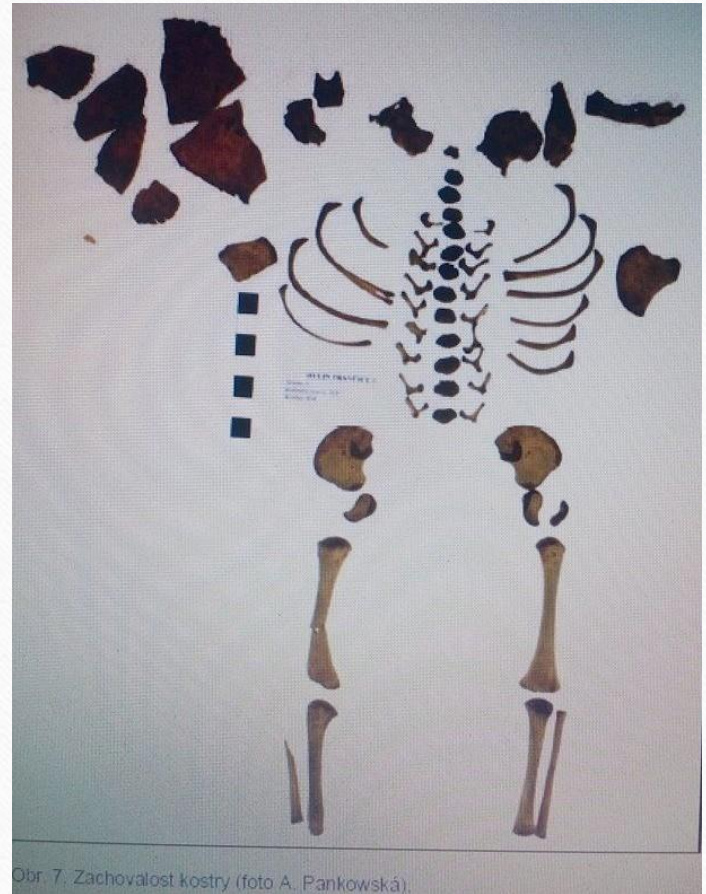
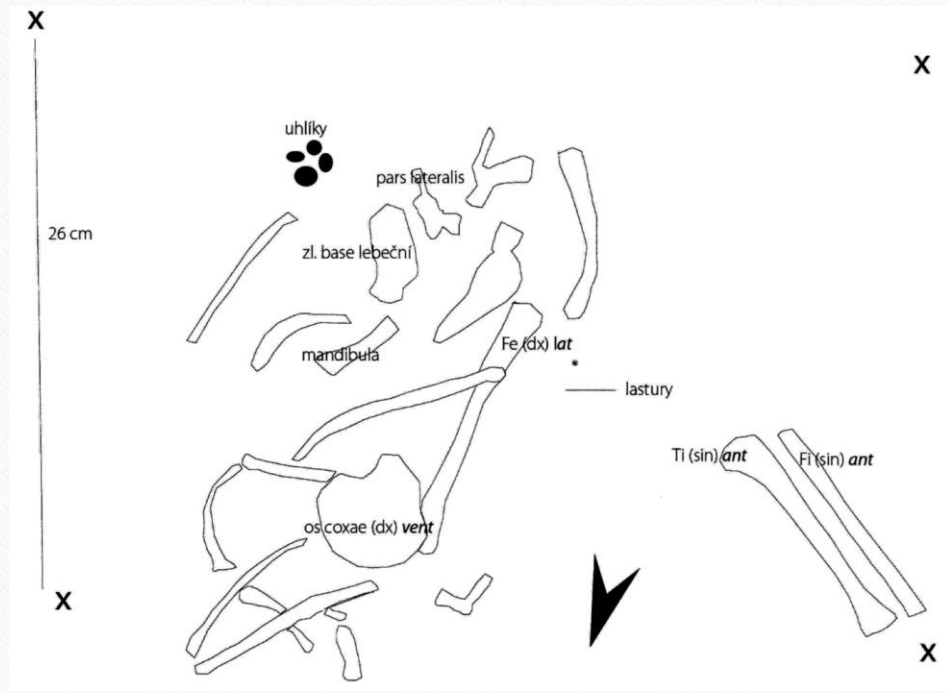
Obr. 4 Mušov-Neurissen II. Kostra koně a další zvířecí kosti v příkopu krátkodobého tábora.

Možnosti interpretace

- Pravděpodobným důvodem pro vkládání zvířecích těl do interiérů objektů byly dobové představy, podle nichž zvířata sloužila jako oběti přinášené při opouštění sídel nebo při ukončování výrobních činností.
- Uvažuje se i o tom, že skupina lidí nedokázala včas spotřebovat poražené kusy, popřípadě se některá zvířata ukázala jako nevhodná ke konzumaci.
- V případě lidských ostatků se domníváme, že po střetu dvou nepřátelských skupin barbarů byli příslušníci poražené skupiny obětováni, spolu se zvířaty, v rámci rituálu.

Hulín-Pravčice

- **Hrob 838- pohřeb novorozeněte**
- Nekompletní kostra novorozeněte se nacházela v neanatomické poloze.
- Lze usuzovat na orientaci JV– SZ (hlavou k JV) a polohu na zádech.
- Kostra byla položena na větší množství lastur a v místě kostí lebky leželo několik uhlíků.
- Věk jedince byl odhadnut podle rozměrů jednotlivých kostí na 38 – 40 týdnů.
- Délka těla jedince byla 51,5 cm

Obr. 7. Zachovalost kostry (foto A. Pankowská).

Hulín-Pravčice

- **Ostatní osteologické nálezy**
- Ze dna jižního příkopu (obj. 706) byla vyzvednuta početná kolekce osteologického materiálu, který prozatím neprošel příslušnou analýzou.
- Na dně objektu č. 84 byla vypreparována kostra psa. Skelet ležel na dně příkopu v natažené poloze na levém boku s orientací SZ – JV), se skrčenými končetinami a lebkou obrácenou k severu.

Možnosti interpretace

- U pohřbu novorozence z Hulína–Pravčic nelze vyloučit možnost oběti.
- Jinou možností může být určitý projev infanticidy nebo rychle uloženi mrtvého dítěte, kdy nebyl čas na provedení rituálního pohřbu.
- Můžeme usuzovat, že v případě pohřebních praktik bylo se staršími dětmi zacházeno podobně jako s dospělými, ovšem nálezy novorozenců jsou z pohřebišť řídké.
- Vedle možnosti oběti můžeme uvažovat také o záměrném zabiti jedince (o projevu infanticidy).

Použitá literatura

- *Daňhel, M. - Kalábek, M. - Klanicová, S. - Pankovská, A. - Paulus, M. 2009: Krátkodobá římský tábor u Hulína a Pravčic. In: Bém, M. -Peška, J. (edd.), Ročenka 2008. Olomouc, 184-208.*
- *Komoróczy, B. 2005: K otázce existence římského vojenského tábora na počátku 1.stol po Kr. u Mušova. In: Droberjar, E- Lutovský, M. (ed.), Archeologie barbarů 2005: Sborník příspěvků z I. protohistorické konference "Pozdně keltské, germánské a časně slovanské osídlení". Praha, 155-205.*
- *Pankovská, A. - Kalábek, M. 2010: Pohřeb dítěte v zásypu příkopu krátkodobého římského tábora u Hulína a Pravčic. In: Droberjar, E. (ed.), Archeologie barbarů 2010: Hroby a pohřebiště Germánů mezi Labem a Dunajem. Hradec Králové, 117-120.*
- *Šedo, O. 2001: Poznání krátkodobých táborů římské armády v barbariku na sever od středního Dunaje. Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity, M 6, 93-106.*
- *Šedo, O. 2012: Objekty s nálezy cihel zkoumané v průběhu výzkumu v trati Mušov-Neurissen. Zborník slovenského národného muzea CVI, 267-275.*